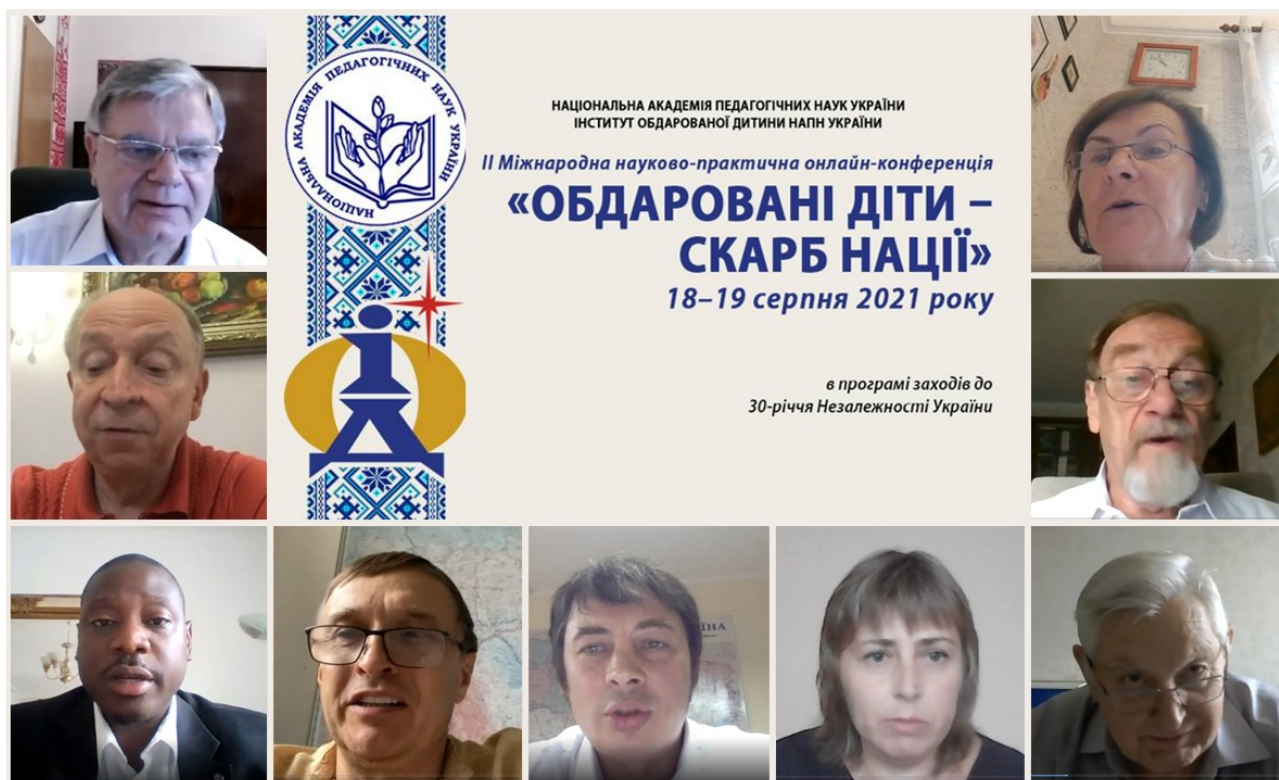

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ОБДАРОВАНІ ДІТИ — СКАРБ НАЦІЇ»

<https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-17-12>

МАЛИНОШЕВСЬКА

Альона Василівна

кандидат педагогічних наук,
заступник директора з
наукової роботи Інституту
обдарованої дитини
Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Анотація. Відповідно до плану заходів Національної академії педагогічних наук України з відзначення 30-ї річниці Незалежності України з 18 до 22 серпня 2021 р., за участі Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України, Кафедри UNESCO з наукової освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Інституту обдарованої дитини НАПН України провів II Міжнародну науково-практичну онлайн-конференцію «Обдаровані діти — скарб нації». У заході взяли участь вчені Інституту обдарованої дитини НАПН України та інших установ Національної академії педагогічних наук України, викладачі закладів вищої освіти, керівники та представники обласних і районних управлінь освіти, інститутів післядипломної освіти, представники адміністрації, учителі, психологи закладів загальної середньої та позашкільної освіти, співробітники Малої академії наук України, працівники закладів дошкільної освіти та центрів раннього розвитку дитини, студенти й аспіранти. Під час конференції розглянуто питання щодо сучасних тенденцій виявлення, розвитку й освіти обдарованих осіб різного віку.

Ключові слова: обдарованість; обдаровані учні; виявлення обдарувань особистості; розвиток; освіта.

Відповідно до плану заходів Національної академії педагогічних наук України з відзначення 30-ї річниці Незалежності України з 18 до 22 серпня 2021 р. проведено II Міжнародну науково-практичну

онлайн-конференцію «Обдаровані діти — скарб нації». Ініціатором проведення конференції виступив Інститут обдарованої дитини НАПН України спільно з Міністерством освіти і науки України, Національною академією педагогічних наук України, кафедрою UNESCO з наукової освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Захід проводився з метою визначення наукових засад і практичних способів розв'язання проблем виявлення, діагностики, підтримки та супроводу обдарованої особистості в освітньому середовищі й обміну досвідом щодо організації освітнього процесу для обдарованих дітей і молоді.

Конференція стала дискусійною платформою, в межах якої наукова рефлексія розгорталася відповідно до тематичних напрямів:

- сучасні наукові тенденції дослідження проблем обдарованості;
- діагностика, прогнозування, проектування та підтримка розвитку обдарованої особистості;
- психолого-педагогічний супровід самовизначення та самореалізації обдарованих учнів;
- наукова освіта: теорія, практика, інновації;
- філософія для дітей як засіб формування освітніх компетенцій;
- технології розвитку здібностей та обдарованості дітей дошкільного віку;
- підготовка фахівців до роботи з обдарованими дітьми та молоддю.

Проблематика, винесена в мету конференції, об'єднала вчених та освітян майже з усіх регіонів України. Участь у заході взяли вчені Національної академії педагогічних наук України; викладачі закладів вищої освіти; керівники та представники обласних і районних управлінь освіти, інститутів післядипломної освіти; представники адміністрації, учителі, психологи закладів загальної середньої та позашкільної освіти; співробітники Малої академії наук України; працівники закладів дошкільної освіти та центрів раннього розвитку дитини; студенти й аспіранти. Загальна кількість учасників конференції перевищила 1000 осіб.

З вітальним словом та методологічною настановою до учасників заходу звернувся доктор філософських наук, професор, академік НАН України і академік НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України *В.Г. Кремень*. Під час свого виступу очільник НАПН України наголосив, що, базуючись на засадах дитиноцентризму, необхідно створити умови для самопізнання та саморозвитку обдарувань

кожного учня. Лише в такому разі, ставши дорослою, людина зможе бути максимально ефективною у своїй діяльності й успішно самореалізуватися у тій сфері діяльності, яка є для неї найбільш притаманною.

Доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України і академік НАПН України, президент Національного центру «Мала академія наук України» *С.О. Довгий* у вітальному слові побажав учасникам конференції успішного розв'язання актуальних проблем щодо організації освітнього процесу для розвитку здібностей учня, а також, з нагоди 30-річчя відновлення Незалежності України, підбив підсумки становлення та розвитку Інституту обдарованої дитини НАПН України і запропонував перспективні шляхи його подальшої діяльності.

Мотиваційні настанови прозвучали також від начальника головного управління загальної, середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України *Ю.Г. Кононенко*. Окрім того, доповідач відзначив, що завдяки спільній співпраці МОН України та НАПН України підготовлено Державний стандарт початкової освіти, Державний стандарт базової середньої освіти, Стандарт спеціалізованої освіти наукового спрямування. Було акцентовано на тому, що наразі триває спільна робота над Державним стандартом профільної освіти. Ці документи є свідченням результативності й ефективності об'єднання зусиль фахівців МОН України і НАПН України.

З нагоди 30-річчя відновлення Незалежності України та початку нового навчального року, від імені Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій учасників конференції привітав кандидат педагогічних наук, доцент, керівник секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій *Б.Г. Чижевський*.

Про тривалу й успішну співпрацю Інституту обдарованої дитини НАПН України з міжнародними партнерами наголосив радник Генерального директора UNESCO *Жан-Поль Н'ґоме Аб'яґа*.

До вітальних промов приєднався доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, академік-секретар Відділення загальної середньої освіти НАПН України *О.І. Ляшенко*. Вчений зауважив, що з прийняттям нового законодавства в освіті з'явився важливий напрям — спеціалізована освіта наукового спрямування. Власне цей напрям спрямований на розвиток інтелектуальних здібностей учня. Інститут обдарованої дитини

НАПН України проводить наукові дослідження щодо науково-методичного забезпечення впровадження спеціалізованої освіти наукового спрямування в заклади загальної середньої освіти. Ляшенко О.І. виразив сподівання про долучення до такої важливої проблематики вчених інших установ НАПН України та освітян, які готові до впровадження освітніх інновацій.

Директор Інституту обдарованої дитини НАПН України, доктор філософських наук *М.С. Гальченко* зосередив увагу учасників заходу на основних здобутках вчених Інституту й окреслив проблематику подальших досліджень. Безумовним результатом таких досліджень мають бути інновації, імплементація яких в освітні політики і практики сприятиме підвищенню ефективності освітнього процесу.

На важливості готовності вчителя до роботи з обдарованими учнями, зокрема в контексті питання педагогічної творчості як головної умови розвитку обдарованості, наголосила доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України *С.О. Сисоєва*.

Представлення блоку психологічних проблем обдарованої особистості розпочав доктор психологічних наук, професор, академік НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України *І.Д. Бех*.

Активну участь у конференції взяли провідні фахівці України у сфері обдарованості: *О.Є. Антонова*, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Житомирського державного університету імені Івана Франка; *В.В. Рибалка*, доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; *О.Л. Музика*, кандидат психологічних наук, професор, завідувач лабораторії психології обдарованості Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

Учасники заходу відзначили, що за роки відновлення незалежності України поступово налагоджується й удосконалюється система роботи з обдарованими дітьми та молоддю. Так, створено спеціальні заклади загальної освіти (ліцеї, гімназії), успішно розвивається Мала академія наук України, відновлено систему закладів позашкільної освіти.

У новій редакції Закону України «Про освіту» (2017 р.) проголошено важливість забезпечення учнів із різними видами обдарувань необхідними

умовами для розвитку й освіти. Ідеться про створення системи спеціалізованої освіти мистецького, спортивного, військового й наукового спрямування, що може здобуватися в рамках формальної, неформальної та інформальної освіти. Зокрема, Інститут обдарованої дитини НАПН України розпочав роботу з підготовки науково-методичного забезпечення впровадження спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Особливого значення набуває не лише вчасна ідентифікація та супровід розвитку обдарованої особистості, а й сприяння її своєчасному й обґрунтованому професійному самовизначенню. Дослідження, які проводив Інститут обдарованої дитини НАПН України, засвідчують, що профорієнтаційну роботу в закладах освіти проводять епізодично, досить часто припускаючи пасивну позицію учня. Майже третина опитаних обдарованих учнів потребує профорієнтаційної допомоги. Окрім того, встановлено невідповідність уявлень обдарованих учнів реаліям щодо ринку праці й актуального стану речей, неусвідомлення респондентами власних інтересів, здібностей, невміння визначати свої сильні та слабкі сторони тощо.

Зазначене актуалізує проблему популяризації розробок Інституту обдарованої дитини НАПН України щодо професійного самовизначення обдарованих учнів.

Таким чином, важливо створити систему формування готовності вчителів з реалізації освітніх програм для обдарованих учнів в умовах інтеграції формальної та неформальної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Закон України «Про освіту». (2017, 5 вересня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
- Закон України «Про повну загальну середню освіту». (2020, 16 січня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
- Інститут обдарованої дитини НАПН України. (2021). *Матеріали II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «ОБДАРОВАНИ ДІТИ — СКАРБ НАЦІЇ»*. http://iod.gov.ua/articles.php?article_id=35
- Інститут обдарованої дитини НАПН України. (2021). *Обдаровані діти — скарб нації* : матеріали II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Київ, 18-22 серпня 2021 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. http://www.iod.gov.ua/images/files/KONF_180821.pdf
- Кабінет Міністрів України. (2018, 21 лютого). *Про затвердження Державного стандарту початкової освіти (87)*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-p>
- Кабінет Міністрів України. (2020, 30 вересня). *Про деякі питання державних стандартів повної*

загальної середньої освіти (898). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-p>
Міністерство освіти і науки України. (2019, 16 жовтня).
Про затвердження Стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування (1303). <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-specializovanoi-osviti-naukovogo-spryamuvannya>

Президент України. (2019, 30 вересня). Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року (722/2019). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>
Президія Національної академії педагогічних наук України. (2021, 18 березня). Про заходи НАПН України з відзначення 30-річчя Незалежності України (1-2/4-53).

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE CONFERENCE “GIFTED CHILDREN — THE TREASURE OF THE NATION”

Alona Malynoshevska

PhD in Pedagogy, Deputy Director for Research, Institute of Gifted Child of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *According to the Action Plan of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine to celebrate the 30th anniversary of Ukraine’s Independence August 18-22, 2021, with the participation of the Ministry of Education and Science of Ukraine, the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, UNESCO Department of Scientific Education of the National Pedagogical Dragomanov University, the Institute of Gifted Child of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine held the 2nd International Scientific and Practical Online Conference “Gifted Children — the Treasure of the Nation”. The event was attended by researchers of the Institute of Gifted Child of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine and other institutions of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, academic staff of higher education institutions, heads and representatives of regional and district education departments, in-service teacher training institutions, representatives of the administration, teachers, psychologists of secondary and out-of-school education, employees of the Junior Academy of Sciences of Ukraine, preschool education institutions and centers for early child development, students. During the conference, the issues of current trends in the identification, development, and education of gifted people of different ages were discussed.*

Keywords: *giftedness; gifted pupils; identification of gifted personality; development; education.*

Дата публікації: 30 вересня 2021 р.